

Keppiä vai porkkanaa?

Markku Hynynen

Koska tämä kirjoitukseni on viimeinen Päätoimittajalta -palstalla, lienee syytä tehdä jonkinlainen yhteenveto kokemuksista FINNANESTin toimituskunnassa häääämisestä. Aikaa toimituskunnassa on vierähtänyt kuusi vuotta, ensin kolme vuotta toimittajana ja sitten viimeiset kolme vuotta lehden peräsimessä päätoimittajana. Aika on mennyt kuin siivillä ja kivaa on ollut. Jokainen toimituskunnan jäsen on ollut aina asiaan sitoutunut ja keppiä ei ole tarvittu. Siksi toimittaminen ei ole loppujen lopuksi tuntunut pakkopullalta, vaikka useissa Päätoimittajalta -artikkeleissani on tullut valotettua yhtä jos toista toimittamisen varjo-oultakin.

Yksi tapahtuma nousee ylitse muiden, kun ajattelee kulunutta kolmen vuoden päätoimittajan jaksoa. NettiFINNANESTin ilmestymisen alkaminen vuoden 2001 alussa oli lehden historiaa isolla H:lla (1, 2). Vaikka kyseessä ei lienekään elämää suurempi uudistus, elämä arjessa on osoittanut, että päätös alkaa julkaista lehteä myös sähköisessä muodossa oli oikeaan osunut. Sen voin päätellä omista havainnoistani, että yksi ja toinen näyttää käyvän lehden sähköisillä sivuilla

kiitettävän usein, esimerkiksi esitelmää tehdessään tai jatko- ja täydennyskoulutusta suunnitellessaan. Saa nähdä, milloin paperinen versio alkaa käydä tarpeettomaksi. Yhtä jalkaa kuljetaan varsinaisten tieteellisten julkaisujen kanssa. Omassa sairaalassani supistetaan parhaillaan paperisena versiona tilattavien ammattilehtien määrää ja perusteluna on, että niitä voi lukea niin helposti verkossa.

Ei olisi ollut mahdollista luoda lehden sähköisiä sivuja ilman sitä "nörttitihentymää", joka toimituskuntaan oli muodostunut. Nettiversiota varten on ollut yksi toimittaja (Janne Aaltonen) rauhoitettuna muusta toimitustyöstä. Vaikka nyt yhdistyksen seuraavan vuosikokouksen jälkeen muu toimituskunta muuttuikin, Janne on luvannut jatkaa, jos hänen palvelu-

FINNANESTin nyt lopettava toimituskunta kiittää lehden lukijoita, tukijoita ja ystäviä yhteistyöstä!

jaan tarvitaan. Janne on ollut päätoimittajalle korvaamaton kumppani vietäessä lehteä eteenpäin nykyaikaisen tiedonvälityksen nopeasti muuttuvalla saralla. Toimituskunnan "nörttiydestä" on ollut muutakin hyötyä. Mm. lehden taitto on tehty omana käsityönä, jolloin lehdestä on saatu "oman" näköinen. Lehti on tehty niin pitkälle

valmiiksi toimituksessa, että kirjapainon osuudeksi on jäänyt "vain" painokoneen käynnistäminen ja postitus. Taitosta ovat vastanneet pääasiassa Seppo Ranta (toimitussihteerin velvollisuuksien ohella) ja Mika Jokinen, joiden eleetön ja ammattimainen työ taittamisessa ja muussakin toimittamisessa on tehnyt vaikutuksen mutta se on jäänyt liian usein kiittämättä. Korjattakoon kiitoksen puute tässä. Omat tehtävänsä ovat olleet myös toimituskunnan nuorisolla, Johanna Wernerrillä ja Jaakko Klockarsilla. He ovat vastanneet mm. omista palstoistaan ja pääasiallisesta oikoluvusta. Kiitos myös Johannalle ja Jaakolle miellyttävästä yhteistyöstä! Vanhaa värssyä soveltaen: nuorisossamme meillä on voimaa ... ja Johannassa lisäksi naisenergiaa! FINNANESTin toimittaminen on ollut sujuvaa, koska toimituskunnassa on sovittu työnjaosta (3). Sitä on myös noudatettu kiitettävästi.

Viimeisenä mutta ei vähäisimpänä kiitettävänä toimituskunnassa on mainosilmoituksia FINNANESTiin rekrytoiva Juhani Haasio. Jussin tuloksellinen toimintahan on kaiken toimittamisen taloudellinen edellytys. Jussi ei hommastaa paljon numeroa tee, mutta markkoja ja sittemmin euroja on ropissut yhdistyksen kassaan ja sitä kautta lehden toimittamiseen nousuvoitosisesti. Kiitoksen ansaitsevat myös kaikki ne yhteistyökumppanimme, jotka ovat suostuneet Jussin ehdotukseen laittaa kaupallinen tiedote FINNANESTiin. On paikallaan kiittää vielä yhdistyksemme johtokuntaa, joka on suhtautunut poikkeuksetta myönteisesti toimituskunnan erilaisiin toiveisiin, joista useimmista, mm. tietotekniikan uusimiseen liittyvistä, on syntynyt taloudellisia rasitteita kassaan. Johtokunta on kuitenkin koostunut viisaista ihmisistä, jotka ovat ymmärtäneet, ettei lypsävää lehmää kannata teurastaa.

Kun selailen SAY:n historiikkiin FINNANESTista kirjoitettua käsikirjoitusta, muistuu mieleen, että yhtä ja toista muutakin on tapahtunut lyhyenä aikana. Lehden painoasun muutoksilla ja valokuvien julkaisemisella on haluttu tuoda piristystä lukemisen lomaan. Uusia palstoja on syntynyt ja miniteemoja on julkaistu. Paljon mielenkiintoisia ja ajankohtaisia puheenvuoroja on painettu Pääkirjoituksia -osiossa. Lehden artikkelimateriaalin perustana ovat kuitenkin olleet varsinaiset artikkelit, joiden perusteella FINNANEST on säilynyt erikoislääkäritentissä vaaditta-

van kirjallisuuden joukossa. Hyvät ja ajankohtaiset katsaukset ovat FINNANESTin kestävin anti. On todettava, että ilman artikkelien kirjoittajia, olipa tuotteena katsaus, mielipideartikkeli tai muu kirjoitus, FINNANESTin jokainen numero olisi lähes sääliittävä lituska, jota saisi etsiä suurennuslasilla. Kirjoittajat tekevät jutut lehteen, toimituskunta toimittaa (4). Suuri kiitos kuuluu siis kaikille niille kirjoittajille, jotka ovat vähäistä meriittiä vastaan (EVO-pisteitä ei heru ja kirjoituspalkkiota ei makseta) kirjoittaneet erinomaisia artikkeleita kuluneina vuosina.

Jo 1970-luvun alusta lähtien on ollut käytössä periaate, että kukin viidestä yliopistollisesta anesthesiologian ja tehohoidon klinikasta vastaa vuorollaan pääosasta FINNANESTissa julkaistavista artikkeleista. Tämä sääntö on edelleenkin voimassa. Hyvää tässä "kepissä" on, että näin on taattu ainakin joku artikkeli per numero. Mutta ei niin hyvää ettei jotain huonoakin. Koska vuoro tulee kullekin kerran vuodessa, ei järjestelmä mitenkään suosi artikkelien kertymistä yhtä numeroa varten tarvittavaa määrää suuremmaksi. Näin lehti elää kädestä suuhun. Tällaisessa tilanteessa taas ei ole mitään mahdollisuutta toteuttaa edellisen johtokunnan toivomaa vertaisarviointia, koska sellainen järjestelmä edellyttäisi artikkelien saamista toimitukseen paljon aikaisemmin kuin nyt niin tavallisessa viime tipassa. Maininta vertaisarvioinnista onkin poistettu lehden kirjoitusohjeista kuolleena kirjaimena.

Kukin yliopistoklinikka on siis puristanut kerran vuodessa, useimmiten hyvin kiitettävästi, jututupaketin. Toimituksella taas on ollut vetovuoro vuorotta, koska edellisen numeron mentyä painoon on alkanut seuraavan suunnittelu, ilman kesä- tai vuodenvaihteen taukoa. Onneksi toimi-

Kuva 1. Lohiongintaa Lieksan Ruunaan Kattilakoskella.

Kuva 2. Finnanest on myös oivaa matkalukemista. Kuva: Mika Jokinen

tuskuntaan on aina saatu “kutsumustoimittajia”, jotka ovat katsoneet tällaisen aikataulun kuuluvan luottamustehtävän virkaetuihin. Toivottavasti tällaisia yhdistysaktiiveja löytyy jatkossakin. Artikkelien kirjoittamisen suhteen kesäkeppi iskee muuten aina oululaisia ja joulun ja uuden vuoden aikoihin umpeutuva takaraja vuoden ensimmäiseen numeroon koskee vain helsinkiläisiä. Uusin yhdistyksen johtokunnan ja toimituskunnan keppi-porkkana on suunnattu alajaoksille: jos jaos toimittaa sovitun määrän artikkeleita per vuosi, talousarvioon varattua määrärahaa korotetaan. Jää nähtäväksi, miten tämä pakote-houkute alkaa toimia.

Liian pitkälle viety keppipolitiikka on vapaaehtoisuuteen perustuvassa yhdistystoiminnassa tuomittu epäonnistumaan. Mutta porkkanoitakaan ei juuri ole tarjota. Vertaisarviointia edellyttävä EVO-pisteiden saaminen FINNANESTissa julkaistusta artikkelista on näillä näkymin kaukana horisontissa. Kirjoituspalkkiot eivät koskaan voi olla niin suuria, että kenenkään kirjoitushalut heräisivät pelkästään niiden voimalla. On siis luotettava kirjoittajien enemmän tai vähemmän omaehtoiseen kirjoittamiseen.

Kun olin juuri raadin yhtenä jäsenenä valitsemassa FINNANEST-palkinnon saajaa, perehdyin taas vuoden aikana julkaistuihin artikkeleihin. Yllätyin positiivisesti. Vaikka olin lukenut kaikki artikkelit aikanaan niiden tullessa julkaistaviksi, olin jo unohtanut, kuinka korkeatasoisia kirjoit-

uksia erikoisalamme kollegat tuottavat. Osaamisen suhteessa ei ole huolta huomisesta. Toimituskunta voi kuitenkin aihe-ehdotuksilla, rohkaisuilla, muistuttamisella ja maanittelulla vaikuttaa siihen, että puroista syntyy isompi virta. Se edellyttää aktiivista toimituskuntaa. Nyt lopettava toimituskunta oli sellainen ja sellaisen yhdistys ansaitsee jatkossakin.

Se on nyt siinä. Toimitustyö on antanut paljon, mutta on se ottanutkin. Päivääkään en kuitenkaan vaihtaisi pois – tai ainakaan kaikkia päiviä. Nyt on mahdollisuus suunnata vapaa-aikaa taas enemmän johonkin muuhun – esimerkiksi lohiongintaan (5, 6) (Kuva 1). Tästä eteenpäin saattaa sähköpostini automaattisessa vastauspalvelussa lukea useammin: “Gone fishing!”. Mutta vaikka menisin kalaan, saatan ottaa FINNANESTin matkalukemiseksi (Kuva 2).

Kirjallisuusviitteet

1. Hynynen M. FINNANEST uuteen aikakauteen. FINNANEST 2001;34:5-7.
2. Aaltonen J. Netti-Finnanest on avattu!. FINNANEST 2001;34:47-49.
3. Hynynen M. FINNANEST uudelle tuhatluvulle. FINNANEST 2000;33:5-6.
4. Hynynen M. Yhteisten asioiden hoidosta. FINNANEST 2001;34:483-484.
5. Päivinen K. Suullinen tiedonanto. 2002.
6. Aho J. Lohilastuja ja kalakaskuja. Porvoo: WSOY, 1921.

Markku Hynynen
Päätoimittaja
markku.hynynen@hus.fi